

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

<p>Szerkesztőség: Főiskola. Kiadóhivatal: Vár-utca 4. sz. Megjelenik havonként kétszer.</p>	<p>Felelős szerkesztő: SZARKA LAJOS. Főmunkatárs: MILOTAY ISTVÁN. Kiadóhivatali főnök: NAGY MIHÁLY.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 4 korona. Fél évre 2 „ Egyetemi és akadémiai polgároknak, önképző- köröknek: Egész évre 3 korona. Egyes szám ára: 20 fillér.</p>
---	--	--

Rákóczi ünnepe.

A mit hetek óta várva-vártunk, végre megtörtént. A *Rákóczi esztendejéről* való szavunk nem hangzott el pusztai kiáltásként, megmozdult a budapesti ifjúság és vele megmozdult a magyar ifjúság egésze. Ünnepe készül, fényes és hatalmas, a kuruc világ tiszta levegőjétől, varázslatos szellemétől, sajátos bűbájától, igaz magyarságától, égő honszerelmétől áthatott, olyan, mint a minő azokhoz a magyar diákokhoz illik, kik az utóbbi időben nemcsak szellemben, de még külsőségeikben is a Rákóczi fiainak akarták és bizonyították is magukat.

Az ünnepély színhelye — ha Sárospatak vendégszeretete is úgy akarja — Sárospatak lesz.

Mi annak idején a magyar ifjúság közös ünnepélyének helyéül Dolhát neveztük meg, mint az első, bár vesztett csata színhelyét. Tettük pedig ezt azért, mert magunk is azt vallottuk, miszerint a magyar ifjúság emez ünnepe, melyen az eszményi magyar szabadság lánglelkű apostolának mutatja be áldozatát, olyan helyen, olyan légkörben kell lefolynia, hol a külső környezet, a helyhez kapcsolódó történelmi emlékek, a kuruc idők ott borongó szelleme lelkesedésünk tűzéhez újabb lángot adnak, érzéseinket bensőbbekké, mélyebbekké és maradandóbbakká, szent feltevéseinket megdönthetlenné, magát ünnepünket kegyeletesebbé teszik.

E mi ajánlatunkkal szemben Budapest ugyancsak a fentebbi álláspontra helyezkedve Sárospatakot jelölte meg, mint a mely történelmi vonatkozása, a kuruc korszak és a Rákócziakkal való összeforrásánál fogva a legalkalmasabb arra, hogy ott mutassuk be áldozatunkat a honszerelméért koldusbotra juttatott és számkivetett fejedelemnek.

Nem vitázunk a hely felett. Sőt szívesen üdvözljük az eszmét. Hiszen míg egyfelől a sárospatakiak szivessége, ügybuzgósága és áldozatkézsége megkönnyíti az ünnep rendezését, előmozdítja annak sikerét és fényét, másfelől történelmi vonatkozásai és emlékeinél fogva alkalmasabb is arra, hogy oltárul szolgáljon hazafiságunk és kegyeletünknek, mint Dolha. Maga a város a magyar szabadság ősi fészke, a Rákócziak kedves tartózkodási helye. Ott van a négy tornyú vár, melynek falai látták a fejedelem gyermekkorának aranyos napjait, ezer színes álmát, lelke fejlődését, fejlődő honszerelmét s tanúi voltak a kurucok csillagának elhunyasakor lelke bánatának, sok sűrű könyvének. Ott a vár mellett az ősi főiskola, a Rákócziak iskolája. Aztán a várostól néhány kilométernyire a Borsi kastély, a Rákócziak nyári kastélya, a nagy teremmel, hol a fejedelem bölcsője ringott és még mennyi, de mennyi minden, a mi mind róla regél és arról az édes hazáról, melyért ő mindenét feláldozta!...

Nincs hát ellenvetésünk. Folylyék le bárhol az ünnepély, — Debrecen ott lesz. Ezzel tartozik a nagy fejedelemnek, kit szívében hord, tartozik magának és hazafiságnak. És ennek eleget tenni oly édesen esik. Csak egy megjegyzésünk van.

Hirek keringenek, hogy Pestnek egy hatalmas és eléggé nem méltányolható eszméje van; vonatkozik pedig ez arra, hogy az eddigi diák nagygyűlések helyett magyar olimpiászokat rendezzen az ifjúság, melyeken míg egyrészt ifjúsági ügyeink is elintézését nyerhetnek, másrészt alkalom nyílik a testi és szellemi erő igazi összemérésére.

Nem tudjuk, az eszme felvetői mikor akarják tervüket valósítani. Nem azt sem, hogy hol szándékoznak tartani az első e nemű összejövetelt. De azt valljuk, hogy az első magyar olimpiász, alkalmasabb helyen tán igen, de szebb napon, mint Rákóczi napján tartani nem lehetne. Nemcsak az ünnep nyerne ezzel tartalomban, de maga az első magyar olimpiász is örökre emlékezetessé válnék.

Az bizonyos, hogy a kettőnek összekapcsolása sok nehézségbe ütközik, különösen, ha még az olimpiászok terve sincs készen. De a mint lelkesedésünk közös, úgy a munka is mindnyájunké; vállvetett akarat pedig száz akadályt legyőz s akkor a kivitelnek mi sem áll utjában.

Ennyit egyelőre. Majd az ünnepély tartalmának megállapítása alkalmával részletesebben is hozzászólunk a dologhoz. Addig is készüljünk közös lelkesedéssel, testvéri egyetértéssel.

Karácsony este.

Bevont szárnyakkal, összetörve,
Itt ülök búsan, egymagamba.
A csüggedésnek ezer árnya
Mintha egyszerre megrohanna.
Elsiratni támadna kedvem,
A mi sohsem fog visszatérni;
Fásult kedvvel feladni mindent
S nem remélni . . .

Ott kinn leszáll a téli alkony,
Megnőnek, terjednek az árnyak.
Csillagok gyúlnak fenn az égen,
Sarlója kél a holdvilágnak.
Ezüst fényből, csillag sugárból
Láthatlan kezek fátyolt szőnek
S ráborítják a kihűlt földre
Szemfedőnek . . .

Szállj le áldott Karácsony este.
Erősíts meg, hogy el ne bukjak;
Hogy amibe százszor csalódtam:
Ezután is csak hinni tudjak.
Hinni az igaz győzedelmét,
A rosznak jóra fordulását,
S idő előtt megfáradt lelkem
Megújulását . . .

Óh jöjj áldott karácsony este
S töltsd be a szívem szeretettel;
Hogy mindenkinek megbocsássak
S megbéküljek az emberekkel;
Hogy megnyugodjam bánatomban
A jövőbeni szent hívéssel,
S keresztemet viselni tudjam
Béketűréssel . . .

Karácsony esti gyermek álmok,
Térjetelek meg, óhajtva várlak.
Hívő lélekkel hadd ujjongjak
Születésén a nagy királynak.
Csendülj meg újra a szívemben
Együgyű régi gyermek ének
És adj vigaszt, ha tudsz, még egyszer
Az elbukásra készülőnek . . .

Milóty István.

A kunyhó karácsonya.

Jó este volt már, mikor Petyő, a napszámos,
hazatért az utcáról. Ott ácsorogta el az egész na-
pot a nélkül, hogy valami munkába hívták volna.

Komor, sötét arccal lépett be a kis zúgba,
melyet egy olaj mécs világított be; tekintete vad
volt és zavaros; csak úgy ömlött belőle a komisz
pálinka szag.

Az asszony fogadta:

— Jó estét, Petyő.

A férfi gyűlöléssel vetette fel tekintetét a
kalap alól. Aztán a másik oldalra vágta fejét s
tompán mormogta:

— Jó estét.

Többet nem szóltak. A férfi leült a ládára az
asztal mellé, felkőnyökölt az asztalra s fejét tenye-
rébe hajtva, bámúlt a földre. Az asszony meg félre
húzódott a vacokra s félénken nézte az urát.

Csend volt a házban. Nem a karácsony édes
nyugalma; — a nyomor nyomasztó csendje. S a
fojtó csendben lágyan szállt tova egy gyermeknek
nyugodt, egyhangú pihegése. Ott aludt az ágyon,
össze kulcsolt kézzel, édes mosolylyal, mintha ahoz
a Jézushoz imádkozott volna, kiről annyit mesélt az
édes anyja, mikor éhezett, meg fázott; a kinek ne-
vével zárta le szemét az este is; mintha angyalok
incselkedtek volna vele, aranyos diót, meg fehér
kalácsot dobálva felé.

A lány pihegést hatalmas sóhaj szakította meg,
mely valami mormoló szitokba fult. Az Istenről meg
a nagy urakról szólt.

— Ugyan Petyő! — csitítá az asszony.

— Mi bajod velem!

— Ne bánts az Istent. Ő nem oka semminek.

— Az is az urakhoz húz már.

Az asszony megijedt a beszédétől. Elhallgatott.

Hanem a férfi folytatta:

— Adj ennem.

Az asszony egy darab kenyeret tett eléje.

— Csak kenyér?

— Annak is az utólja. Holnap az se lesz.

Az ember beleharapott a kenyérbe. Aztán
lelökte az asztalra.

— A kutya foga is kitörnék benne.

— Vizezze meg, sózza meg.

— Csak nem azért keresek, hogy vizes kenye-
ret egyem? . . . Nesze ez a husz pénz, hozz érte pá-
linkát. Hanem erős legyen. Tétess bele borsot is,

meg paprikát. Hadd rágja a belső részem, ha már nincs mit enni:

Az asszony szemét elfutotta a köny.

— Azt se tudjuk, hogy holnap mit eszünk s maga pálinkára költ! Abból a husz krajcárból az egész holnapieledelünk ki áll.

— Persze, az én pénzemből akartok jól lakni! Könnyű is volna! .. Hozol pálinkát vagy nem?

Az asszony kifordult a házból. Neki dőlt a ház sarkának és sírt keservesen. A férfi egy darabig hallgatta sírását, aztán kihúzta a párnát a gyermek feje alól, gubája alá fogta s vitte a kocsamába, mialatt egy gyermek aranyos dióról, fehér kalácsról, új ruháról álmódott, az utcán meg szállt az ének, hogy:

— Dicsőség a magasságban Istennek...

Szarka Lajos.

Felhő alatt.

Borongó szürke ég.

*A végtelen távol ködös homálya
Koporsóként a földdel összezárja . . .
Csönd van, fenséges néma csönd. . . .*

Ember nem jár sehol

*Egy kóbor vad, egy elhagyott madárka
Sem hoz zavart a róna nyúgalmába.
A sír nyúgalma lehet ez.*

A síré, látom én.

*Talán, hogy élek, nem való csak álom
És testem rothad túl a véghatáron,
S fölöttem szép tavasz virúl!*

Talán e szürkeség

*Napsugarakban fürdő lájt rekeszt el,
Tele örömmel, dallal, szerelemmel,
Mit én nem látok meg soha?!*

Vágyódó lelkemen

*Tombolva szágúld fájdalmak viharja,
Lázonnyó véremet zúgva zavarja. . . .
— Hát a sírban is élek én?!*

Óh ez az élet, ez!

*Mikor boldogság enyhe karja ringal,
Benső öröm elűzi vágyainkat.
Nem élet, édes álom az! . . .*

— *De én lelkem, ha élsz,*

*Miért tűröd ezt a sirboltod fölötted,
Hiszen korlátlan sasmadár a röpted!
Föl, törj át rajta, föl!*

Ha sirhalom az ott,

*Légy nap, szakíts át elemésztő lánggal,
És küzdj meg újra a nagy óriással.
Amit életnek mond az ajk! . . .*

Ha zord felhő-burok,

*Légy villám s törd fel véznél szilajabban,
Hisz az élethez neked is jogod van:
A végtelenség része vagy!*

Gulyás József.

Adakozunk a Rákóczi-szoborra!

Kassa város országos mozgalmat indított, hogy lovas-szobrot állítson a nemzet II. Rákóczi Ferencnek, a nagy fejedelemnek. Ez a mozgalom mind szélesebb hullámokat vet. Városok, vármegyék egymásután ajánlják meg adományait, hogy ez a multjára büszkén emlékező nemzethez illő gondolat ércbe öntött valósággá váljék.

Csak a magyar ifjuság szíve, ez a mindenért lángolni tudó szív maradt még mindezeideig hidegen, érintetlenül; csak a magyar ifjuság, amely pedig a közel multban minden szavával, minden cselekedetével a Rákóczi-idők hagyományait akarta volna szolgálni, maradt közönyös, meg nem induló.

Képtelenségnek tetszik ez, a közel mult esztendőik ifjusági mozgalmaira gondolva. Képtelenségnek tetszik, hogy az a pesti ifjuság, mely nem régen még kuruc brigádokat szervezett, most, mikor itt volna rá az alkalom, hogy bemutassuk áldozni is tudó lelkünk hódolatát Rákóczi Ferenc emlékezetének, hallgat és meg se mozdul. Pedig jobb lett volna a sok nemzetmentő eszme mellett elpazarlott lelkesedést olyan időkre hagyni, mikor megnyilatkozására igazán szükség van. De hát változnak az idők és az időkkel együtt a pesti ifjuság. Tavaly Egán Ede szobrára gyűjtést indított és adakozott, az idén eszébe se jut, hogy a Rákóczi Ferenc szobrára is adjon. Pedig úgy gondoljuk, hogy az utóbbi volt olyan jóakarója a ruthéneknek is, mint az előbbi.

Nagy kedvünk volna elkeseredéssel szólani ezekről a dolgokról, de távol áll tőlünk, hogy disszonáns hangokat vegyítsünk a magyar ifjuságnak

talán még felbuzduló lelkesedésébe. Másrészt azonban kötelességünknek tartjuk a mulasztás és nem-törődömség vádját, amennyire erőnktől telik, magunktól elhárítani.

Nem hallik olyan messze hangunk, hogy a debreceni öskollégium falain kívül kiáltásunknak valami eredménye lehessen. Hozzád szólok azért, debreceni ifjuság, ki a hazaszeretnek és a nemzeti dicsőség megbecsülésének dolgában mindig egyforma és változhatatlan voltál, ki ha kellett könyvvel, ha kellett karddal kezében szolgáltad Magyarországnak szeretetét, jövőjét, igazságait s nemzeti hőseinknek emlékezetét. Hozzád szólok debreceni ifjuság, ki eddig sem a zajos, görögtüzes hűhókkal, de a csendes munkával hitted igazán előre vinni nemzeti főtörekvéseink küzködő hajóját. Kevés az, amit kérni akarok, talán nem is kérés, inkább emlékeztetés arra, hogy meg ne feledkeztek valamiről, amiről a magyar ifjuság országszerte megfeledezett.

Emlékezzetek rá, hogy vannak kötelességeink, melyek szentek és elmulthatatlanok, mert elválaszthatatlanul egybe vannak kapcsolva a névvel, melyet viselünk; a multtal, melyre büszkék vagyunk s a jövővel, melyben bizva kell biznunk.

Az a lovas-szobor, melyet a nagy fejedelem emlékeztetének a nemzeti kegyelet emelni akar, mindnyájunk legmagasztosabb vágyainak megszemélyesítője lesz. Példázója mindannak, a mi a lelkünk mélyén él egy hatalmas, önálló és magyar Magyarországról. S amint részt követelünk magunknak abból, hogy majdan, ha csak egy porszemmel is hozzájáruljunk a jövő Magyarországnak előkészítésének nagy munkájához, úgy részt kell követelnünk az áldozatkészségből is, mely ércemléket készül állítani a nemzeti és szabad Magyarország legfőbb inkarnációjának: II. Rákóczi Ferencnek!

Azért fordulok hát hozzád debreceni ifjuság, hogy vedd elő fillérideket és adakozz. Áldozz a II. Rákóczi Ferenc emlékeztetének s a mennyire lehet, próbáld meghálálni neki azt, a mit nemzetünkért, mindnyájunkért áldozott.

Milotay István.

Karácsony táján.

*Jöjj, siess már, várva várlak,
Ünnepe a szeretetnek!
Hozzad a hit balzsámának
Édes csepjét kebelemnek.*

*Jöjj, borúlj reám sietve
Kedves ünnep, szent karácsony:
Tündérfátylad vond szívemre, —
Nyiss rózsát a száraz ágon.*

*Úgy borúlj rám, mint a puszták
Délibábja a határra;
Földd el a bú sáros útját,
Ringass édes álmodásba.*

*Hogy kebledről ébredezve, —
Ellenségim sok csapása
Légyen mind-mind elfeledve,
Eltemetve, megbocsátva.*

*Nincs családom, hogy közötté
Boldogságban ünnepelek.
Bús magánosság kötötte
Bokrétáját életemnek.*

*Ifjú bár — de jaj szegénynek! . . .
Hogy ne légyen hervadóba
Hozd magaddal a reménynek
Angyalát egy forró csókra.*

*Hogy nem félve a viharba,
A pokollal szembezálljon! —
Jöjj, ragadj a vészbe, harcba
Édes ünnep, szent karácsony!*

Baja Mihály.

K é p e k.

— Együtt és külön. —

A kisajtóban áll a legény és a leány.

Borongós este van. Csak a rossz lelkiismeret örebe és a szerelem csalogánya találja kedvét a viaszban ilyenkor. A fecsegő világ és az estharang nyelve már elpihent.

Nincs semmi fény, — csak két tekintet világol össze. Zúg-búg a szél — és két kebelben dobog a szív.

Ott az izmos legény! Duzzadnak karján az erek, a lüktető, az ostromló vér csatornái! Hejh! micsoda kezek azok! A malomkö — banya szikláit tudnának csak beszélni azokról a karokról igazán. Talán az Alkotó is büszkén tekint le rá, s megáldja

a percet, melyben az első férfiút fogamztatá. A férfiút: a földi teremtett összesség királyi urát, ki által az Erő és Elme hatalma csodákat művel, ki által megfényesedik az Ur homlokán a teremtés öntudata.

Ott áll a legény, de reszketve. Egyenest áll, mint a fenyő, de a kőzúzój ujj remegve kulcsolód-nak össze.

S hallga! az a hang, melynek dalától éhes oroslánként riadtak föl olykor a tárnák öblei: suttog. Suttog oly halkán, mint hópehely hullása.

— Szeretlek. Szeretlek téged, egyesegyedül téged. Ugy, mint a jó Istenemet. Hiszen angyala vagy, hiszen angyalom vagy, boldogító Istenem vagy. Egy szavad, egy tekinteted lesujthat és fel-emelhet. Lelkem üdvössége, én királynőm: tekints föl és szólj!

Ott áll a leány! — Merően, mint szobor. Ej, no! tán királynői méltóságában tetszeleg, vagy fáj a búcsú a hatalomtól? Nem mozdul. Pillája lezárva pihen, mint egy nyugvó pállos, mint egy rózsabimbó. Mért nem emeled már királynő, hogy sújtana a pállos, vagy nyilna ki az üdvösség virága? De ime! a szobor szive dobog, zakatol. Mi dobogtatja? Tusa van odabenn. Szorongatja a sziv jogarát. — De föltekint a szem. Olyan forróság árad onnan, mintha bent egy királynői büszkeség kelengyéit hamvasztották volna el. Mily babonás tűzű tekintet az. Felolvasztotta a legény, a titán izmainak acélrugóit is. Mert a legény meghajlik, leborul, le a leány vállaira s úgy hallgatja a bűvös-bájos evangélium szavait:

— Szeretlek . . .

Ezalatt fejük fölött két felhőtábor csapott össze. Villámlott, dörgött. A kisajtó kalapját paszkolta a zápor. Fölebredtek. Egy búcsúcsók. És a leány (a királynő) félénken simul gyöngye apródjához:

— Itéletidő. Kisérj be édesem pitvarajtónkig. Istenem úgy félek! Reszketek . . .

A legény ismét titánná lett. Átkarolva kísérté remegő galambját a pitvarajtóig.

S aztán? . . . ámulva, dobogó szívvvel hallgatta szobájából a leány: a kis ajtó csattanását, a menydörgését és a távozó legény vidám, éles füttyének halkuló zenéjét.

Az utcáról.

Az utcasarkon ácsorog a kis leány. Süteményt árul. Kezefejét vérpirosra csókolta már a táncos

téli szél. Vagy hús—huszonöt süteményt göngyölt ma már papírba vele. Még tíz darab hever asztalkáján.

Hozzá lép egy fényes nagy úr. Fent kocog a gázlámpa üvege, az úr mellényzsebénél meg a rubintos, tündöklő zsuzsuk halmaza zörög, amint balkeze ujjaival aranyóráját babrálja.

— Hogy ez a sütemény?

— Két krajcár darabja, kérem szépen.

— Hát van lelked ilyen drágára tartani? Nem mondom reggel tájon, melegeben megéri. De így kihülve, kiszikkadva? . . . Itt van hat krajcár, adj érte négy darabot.

— Nem adhatom, kérem aláson.

— Akkor edd meg magad.

— Ne tessék hát itt hagyni nagyságos úr; tessék a sütemény; hat darab négy krajcár. Édes anyám rám parancsolt, hogy haza ne tegyem a lábam, míg mindegyeszálig el nem adom. Hadd menjenek hát.

— Na kis fruska! S mégis olyan nagy az alkudozó kedved, a helyett, hogy egy szóra adnád, a hogy kéri az ember. Jó kofa lesz még belőled!

A fényes kövér ur eltotyogott és nyomban utánna egy uri legény meg két leány ért az asztalhoz. A gavallér megpiszkálta botjával a süteményeket.

— Melyikötök idősebb hugám, te vagy a süteményed?

— Mai sütés az, kérem.

— Persze! Azért kopog ilyen ércesen, mert puha, mint a vaj . . .

És a sütemény, amelyet pálcájával veregetett az ifjú úr — izibe szétomlott. A leányok kacagtak, mulattak az ifjú Don Juan szellemes ötletein. És indultak.

— Nesze hugám egy hatos. Annak a szétesett tésztának morzsáit ragasztasd össze rajta, — szólt vissza még a szellemes, diadalmas gavallér, és hölgyeihez lejtve középre furakodott s csevegve, nevetve vonult odább a három tagú társaság.

A kis leány tovább áldogált asztalkája mellett. Örült a váratlanul jött hatosnak; 'az aranyláncos úrnak elengedett két krajcárt már pótolhatja. Ezen felül még nyolc krajcárja van, melylyel a megmaradt hat süteményből négyet fedezhet. Így fentmarad még két darab. Kettőt még ma el kell adnia. Addig haza nem mehet, mert anyja vacsora helyett vizes kötélre várna.

Pedig már késő este van. A fagyos szél furcsa

nótákat füttyölve kertészkedik a járókelők orcáján. A kis süteményárus leányka tiszta, halavány arcára is mosolygó rózsabimbót fakasztott. És nyomban harmatot is reá. A kis didergő leány könye megered. Hiába törölgeti keszkenőjével, csak folydogál az csillogva, csendesesen.

Ekkor egy asszony lép az asztalhoz. A kis lány sietve törli könyeit, hogy az a jó asszony észre ne vegye. Hiába.

— Miért sírsz kis leányom?

— Ne . . . nem sírok én kérem szépen, — csak . . .

— Nos?

— Ez a hideg bánt, meg . . .

— Mi bánt még leányom? . . .

— Ez a szél is fuj.

— Beszélj őszintén, kis leányom. Szemedből látom, hogy nem mondtál el mindent igazán.

A leány félénken beletekintett az asszony szemébe. És könye még jobban megeredt, bőven, forrón, mintegy hóforrás buzogása. Aztán tétova hangon elejtette a szót:

— Éhes vagyok kérem szépen, dél óta nem ettem.

— Hiszen tele asztal volt előtted. Egy-két süteményért nem verne meg a jó Isten.

— De megverne édesanyám.

— Akkor hát mért nem hurcolkodik haza jókorabb, a vacsora idején.

— Nem szabad. Mig egy szálíg el nem adom, haza ne tegyem a lábam, — édes anyám parancsolta.

-- Rossz édes anyád lehet.

— Jó asszony az, kérem szépen, csakhogy — haragos.

Szegény, éhező kis leány, erősebb vagy, mint Péter, a Mesterét megtagadó. Te meg nem tagadod a te keményszívű »haragos« édesanyádat — gondolkozik a jó asszony, azután folytatta:

Itt van még hat darab sütemény. Nesze kis leányom, az ára. Tedd el. A süteményeket pedig fogyaszd el. Isten áldjon meg.

A süteményárus leányka szótlán ámulattal nézett az elsiető asszony, a jóság ez eltűnő angyala után, s az egyik süteményt reszketve törte meg.

Az az asszony pedig anya volt, — édes anya volt, aki épen gyermekeire gondolt, mikor a süteményárus leányka könnyeit meglátta . . . Higyjétek el.

Madai Gyula.

Idegenben.

Mint a por a forgó szélben.

Mint levél a fáról,

Szétszóródtunk észrevétlen

A szülei házból.

Szúzi, tiszta ifjú álmunk

A szív ellen lázadt . . .

Ma már országúton úzunk

És még tegnap kacagásunk

Verte fel a házat.

Sose láthat a jövőbe

Gyarló földi ember.

Hogy mit őriz szemfedője

Titkos sejtelemmel?

Mint a puszta délibábja:

Csalogat az élet. . . .

Hová érünk? Azt ki bánja?

Csak előre! Csak utánna!

S elvész ki felébred.

Hogy széjjel szórt bennünket is!

Be se látjuk egymást!

De a lelked összekötött

Édes anyánk — meglásd.

Hozzád szállunk minden este

Áldó imádságba,

Ráborúlunk a szívedre,

Mint a hívő a keresztre,

Pihenésre vágyva!

A lelked is sorra járja

Idegen lakásunk.

Betakargat puha szárnya

S melegít, ha fázunk.

Ismeri már jól az útát

Békésbe, Szatmárba.

Itt két fiad, ott két lányod,

Pihenését, hogy megáldod

Minden este várja.

Oda könnyen el is talál:

Ismeri a házat

Jaj de hozzám hiába jár,

Engem meg nem áldhat.

Eltéved a paloták közt,

Soha se járt még itt.

Kitől tudja? Ki se tudja

Merre visz a házam útja!

Árván élek én itt!

*De hogy engem is megáldjon
— Hol találna már most? —
Átröpüli sebes szárnyon
Ezt a bűnös várost!
És hogy el ne hagyjon engem,
Mindenkit meg áld itt. . . .
Szívem most is összeressen,
Érzem titkos sejtelemben,
A te lelked járt itt.*

Gyökössi Endre.

Visszatérő idők.

Ezelőtt egy évvel így karácsony tájon valami bűbajos álom borult Debrecen áldott magyar ifjúságára. Édes, varázslatos álom, melyben csodás dolgok elevenedtek meg csodás időkből, a mikor még magyar volt a magyar szavában, tettében, szívében, lelkében, viseletében, táncában, nótájában, erkölcsében és szokásaiban.

És ez a csillogó álom egy forró vágyat hagyott az álmodók szívében: felidézni még egyszer azokat a tüneményes, boldog időket, valósággá teremteni azt, a mi álomnak is oly gyönyörűséges volt, felújítani legalább a maga körében azt, aminek már-már nyoma is eltűnt, emléke is kihalt, a minek már egy halvány vonása is alig látszott rajtunk — a magyarságot.

Megindult a mozgalom. Egy pár a magyarsáért rajongó diák indította meg. Belekiáltották a levegőbe szívük forró vágyát: magyar ruha, magyar nóta, magyar tánc!

Kezdetben sokak előtt nevetségesnek tűnt fel a dolog. Hát még ebből is lesz valami? — kérdeék gúnyosan. Kinek kell már magyar ruha, magyar nóta, magyar tánc! Nevetséges oly dolgot erőltetni, mely már idejét múlta! Még a jobb érzelműek is kételkedtek a mozgalom eredményes voltában. Csak a rajongók nem csüggedtek. A meddig csak elhathattak, buzdítottak szóval, példával, elragadtak lelkesedéssel. Dolgoztak, fáradtak, csak hogy álmak valóra válják, csak hogy beteljék szívük szent gyönyörűsége.

És nem hiába.

Mintegy varázsütésre, megmozdult az ifjúság. Megjelent az első, a második magyar ruha; ezt követte a harmadik, a negyedik és csakhamar azon vettük észre, hogy csapatostól járnak-kelnek a nagy tavasz hírmondó fecskéi, a magyar ruhás, sarkan-

tyús csizmás, pörge kalapos diákok és csakhamar azon vettük észre, hogy a főiskola kebelén egy új diákság támadt, külsőleg-belsőleg magyarabb a többinél, akikkel feltámadt a régi idők, magyar idők minden bűbája, minden költészete.

De ez csak az első lépés volt, melyet gyorsan követett a második és a vele elválaszthatatlanul összekapcsolt harmadik. Tanuljuk a régi magyar táncokat! — hangzott a lelkes felhívás. A körmagyart, a palotást, a vígadót, meg a többit, a melyekben ott ring ennek a büszke — szíves magyar fajnak minden méltósága, minden kedvessége, a melyen ott érzik, ott látszik szívünknek, lelkünknek minden sajátsága, minden jellemvonása!

És úgy lett. Nemcsak a főiskola ifjúsága hallotta meg a hívó szót, megmozdult Debrecen hölgyközönsége is és jöttek, jöttek és tanultuk együtt azokat az egész valónkat elragadó magyar táncokat, melyeknek a világon sincs párja, tanultuk a magyar muzsika síró-kacagó hangjai mellett.

Hej! micsoda gyönyörűséges napok voltak azok! Még ma is kihajt tőle jókedvem rózsafája, ha rájuk gondolok! Hej! ha kitudnám nektek mind azt a jókedvet, mind azt a boldogságot írni, mely eltölté akkor a mi szívünket, hogy megejtsem, a magyar ruha, magyar nóta, magyar tánc rabjává tegyem vele a ti lelketeket is örökre!...

Nem lehet! Tollam reszket a gyönyörűségtől és nem képes követni agyam torlódó gondolatait. De nincs is szükség rá. Ti megértettétek a múltak törekvését, nemcsak, de fel is vettétek az elejtett fonalat, folytatjátok a munkát, melyet mi annyi lelkesedéssel indítottunk, melyből reánk annyi öröm és élvezet háramlott.

Olvasom, hogy karácsony után ismét egybeálltok, tanulni azokat a szépséges szép magyar táncokat. Óh csak tanuljátok! tanuljátok! A kik már tudjátok, tanuljátok ismét; akik még nem, tanuljátok épen azért. Nem magyar diák az, akinek meg nem pezsdül vére e gondolatra. Fogjatok össze mind, ha van egy csepp ereitekben Árpád véréből, ha nem akarjátok megtagadni magyarságotokat, apátokat, magatokat.

De ne csak a saját körötökre szorítsátok a mozgalmat! Vonjátok be abba a város hölgyközönségét is. Ne féljete, hogy hidegséggel fogadják kéréseteket! Meleg szívűek, magyar lelkűek azok a ti debreceni lányaitok és ha tavaly örömmel fogadtak bennünket, örömmel jöttek közénk, bizonyára az idén is ők lesznek leglelkesebb támogatói mozgal-

matoknak, bizonyára az idén még nagyobb mérvben vesznek részt lelkes törekvésekben.

Óh, vajha visszatérnének a tavalyi idők közétek! Vajha fényes siker koronázná fáradozástokat, lelkesedéseteket, munkátokat!

A magyarok Istene adja, hogy úgy legyen!!

Gs.

Négy évszak.

*Gyermekkoromban átkaroltam
Az asszonyok fehér nyakát.
Sugár leányok ölbe vettek,
S míg pajzanságimon nevettek:
Csókoltam mindnek ajakát.*

*Legénykoromban, tudja Isten,
Nagy bátorságom elhagyott.
A játszi lányokat kerülöm,
Az asszonyok kiteszik szűröm,
S csak ellézem a napot.*

*Lehet, hogy életem delén majd
A lányhadat csalóगतom,
Az asszonymépet átkarolva
Táncoltatom le a pokolba,
A sutba vágva bánatom!*

*Öreg koromban?... tán lihegve
Lohajtok drága nők nyomán.
Kisért a régi nyár varázsa —
S míg várok az új támadásra:
Csókogatom — az unokám.*

Oláh Gábor.

Berettyóparti rege.

Ott laktak a falu végen egy kis virágos ablakú fehér házban, a Berettyó partján. Onnan járt az alig tizenöt éves szép leány a hivatalba.

Az ablak alatt alig egy pár lépésnyire folydogált a kis patak, annak partján vezetett el az út a hivatal felé. Csevegő habjai oly vidáman iramlottak tova, csókogatva a parti virágok lehajló szirmait, mintha csak azt mondták volna: mily édes a szerelem, mily mámorító a szív érzése, ha kitarja kapuit e megmagyarázhatlan talány előtt, mily boldog az, a ki szeret s szerettetik! csókot ad és csókot kap!

S a vén fák, a lombos fűzfák helybenhagyólag bólintgattak a kis patak gondtalan csevegéseire. Pedig, hej! ha tudták volna, de hogy bólintgattak volna rája, ha csak távolról is sejthették volna, hogy valaki meghallja, dehogya hagyták volna helyben, sőt ellenkezéleg, azt sugták volna: hazug beszéd, ne higgyetek neki, vészes örvény a szerelem, mely magával ragad s oda temet az álmódott boldogság romjai alá, a feneketlen mélységbe!

De már úgy is késő lett volna. Az a kis lány ott andalgott a parton, meghallotta a patak csevegését s szívét olthatatlan vágy fogta el: szeretni valakit tiszta szívből, igazán, lángolóan; s képzeletében ki is festette a boldog jövőt, mikor majd ő véle osztja meg öröme és bánata minden percét.

Ti anyák! miért engeditek ifjú lányaitokat a testetlen ábrándozás karjaiba bomlani! Hejh! ifjú szép leány, kár volt néked az álnok csábító habokra hallgatnod!

Az eszménykép, mit az ifjú szüzi lélek oly epedve várt, — nem sokáig váratott magára, megjelent egy deli, szőke ifjú képében. Szelíd, kék szemében vágy és szerelem lobogott.

— Nándor.

— Teruska.

Igy szólították egymást már alig másod s harmadszori találkozás után s az ismerettség ott köttetett meg a patak partján, a vén fűzfák alatt. Hejh! hogy örvendeztek a csacska habok: lám, csak van a mi szavunknak nyomatéka.

A fiatalok hamar megértették egymást. Nándor tizenkilenc, Teruska alig tizenöt éves volt. Négy év múlva egymáséi lesznek. Addig az ifjú megfelelő álláshoz jut, a katonaságot is kitölti s aztán — egymáséi lesznek. Addig... mily édes az ifjúkor álmainak, reményeinek fájó boldogságát élvezni.

Minek járjon a lány hivatalba, hisz nincs már szüksége rá, m nek gyötörje magát, a hivatalszoba fülledt levegője árthat az arc rózsáinak, elhalványítja a szemek bájos fényét; hisz van már a ki jövőjét biztosítja, ki oda nyujtva neki jobb kezét Isten és világ előtt azt mondja: A míg ez a kéz dolgozni tud, nem fogsz segítséget látni! És Teruska nem járt többé hivatalba, így akarta azt — Nándor.

De annál többet jártak a patak partjára s élveztek az együttlét boldogságát. Ott járkáltak a virágok között, távol a szülői aggodalomtól, nem láttatva senkitől, csak az Istentől, a suttagó falomboktól, — a csevegő kis pataktól.

Szeretsz? szölt a leány csengő hangon, nagy,

sötét szeméit az ifjúra szegezve. Nem fogsz-e engem elhagyni, nem fogod-e hosszú hűségem hűség-telenséggel jutalmazni.

Szeretlek! szolt az ifjú. Nélküled nem élhetek, nincs erő, mely tőled elszakasztana, nélküled nem lehetek soha boldog, tied marad e szív örökre, esküszöm... Ámen, — suttogták reá a falombok. Ámen, kacagtak rá kajánul az irigy habok.

*

Elvitték az ifjút katonának, azaz nem is viték, bement ő egy évvel előbb, hogy céljához anynyival is közelebb legyen.

Egyedül maradt a kis lány nagy bánatával, nagyobb hitével, de mindennél nagyobb szerelmével. Sokszor elfogta valami sejtelem s ilyenkor sírt keservesen, édes anyja alig tudta megvigasztalni. De mikor a posta megjött, hogy derült föl arca, hogy csókolta a holt betűket, melyek élő nagy szerelemről beszéltek mindég.

S az a fiú meg oly szépen tudott írni, az aggodó szülők is úgy megnyugodtak sorain:

Terus az, kit szívem választott, ő az, kit feledni nem fogok soha, kinek örökké tartó hűséget akarok fogadni Isten s ember előtt, ő az, kit boldoggá, végtelen boldoggá akarok tenni...

Hane.n egyszer csak megritkultak a levelek, majd végkép elmaradtak, — helyettük az ifjú érkezett meg csinos, katona öltözetben. Nemsokára megszabadul a katonaságtól — úgy mondta.

Keveset beszélt, keveset időzött, útra is kelt, hidegen bucsúzza. Menyasszonya kísérte el a hídig, kinek faggató kérdéseire mit sem válaszolt. Elváltak, — nem is találkoztak többé — csak egyszer, később. Ott hagyta azt a leányt, kinél a világon szebbet, jobbat nem találhatott s elvette azt, a kivel katonáskodása alatt lekötelezettség árán viszonyt folytatott, odadobva érette hűséget, esküt, becsületet.

*

Ott sírt a leány a Berettyó partján, sirt keservesen. A lombok mintha megsajnálták volna, össze-súgtak-búgtak, majd gyöngéden ráhajolva, mintha könnyeit akarnák letörölni, beszéltek hozzá, ők tudták, mit?

Zokogott tenger fájalmában, kérte az Egek urát, hogy vegye el életét, mit ér az boldogság nélkül. Mikor már sírni nem tudott, eszébe jutott az a nóta, mit elválásuk előtt kevéssel küldött az a hűtlen kedves: halk, alig hallható hangon, inkább sóhajtozta, mint dalolta:

Kint a pusztán, Tisza-füzes aljában,
Dalolgat a puszták lánya magában.
Delelő nap pirositja orcáját...
Enyhe szellő hordozza szét nótáját.

Zokog a szél, a falevél halovány,
Halva fekszik a pusztai csalogány.
Sebzett madár nem vergődik sokáig:
Vérző szíve vitte őt a sirjái.

Az utolsó sorát már ismét zokogva mondotta. De már ezen a patak habjai sem nevettek, valami benső vád elnémitotta csacsogó ajkakat, sőt mintha meg is állottak volna egy pillanatra, mintha azt mondták volna: Szegény leány, mit ér a te életed már, ha megcsalt az, a kit szerettél. Jer hozzánk, mi jobban fogunk szeretni, habos keblünkön vetjük meg menyasszonyi nyoszolyád, lágyan ringatunk el édes, boldogító álomba.

— Jövök nemsokára, csak még egyszer láthassam, aztán nyugodtan meghalhatok. És átkot mondott a hűtlen szeretőre: verje meg az Isten! Pedig még mindig szerette.

A találkozás megtörtént — véletlenségből. Nem szóltak egymáshoz, de a szívek összerándult mindkettőjüknek. Lesütött szemmel, remegve állott a férfi, oldalán a felesége. Arcára néma bűnbánat, a kinzó boldogtalanság vont a gyászfátyolát, mint egy vezekelve tekintett élettársára s annak karjában síró csecsemőre. Minő hamar megáldotta a jó Isten!...

— Szegény Nándor, megvert téged az Isten! Vegye is le rólad átkomat, ... nem te vagy az oka, hanem az a másik. Én néked megbocsátok.

*

Ha valakinek, ki ellenünk nagyot vétett, — bűnhődését látjuk: oly könnyen megbocsátunk neki. Igazságérzetünk kielégítették, föltámad bennünk a szánalom s mivel köztünk mindenféle kötelék megszakad: föl jogosít bennünket arra, hogy boldogulásunkat új úton keressük. Ez így történik azoknál, kiket a sors némiképen kárpótol, de sokszor a lát-szólagos megnyugvás alatt ott kísért a veszített boldogság hervadt édene.

Becsületes, derék ifjú kérte a gyógyult szívű leányt: Szülői aggódva, talán a kérő ifjúnál is szorongóbb szívvel várták gyermekük ajkáról a boldogító igent. S mi mindent nem tesz az ember, csak-hogy azt a két aggódó öreg szívet megnyugodva lássa?

És — ez a mesének vége: a berettyóparti kis fehér házban nemsokára mennyegző lesz. Fehér

myrtuskoszorú fonódik a mennyasszony homlokára, szeméit imádkozva veti az égre, ha a jó Isten meghallgatná kérését!

Odalent a kis habok újra násztáncot járnak, újra a szerelemről csacsognak, a fák is ugyancsak bólogatnak a virágos ablak felé...

És ha igaz az, hogy az első szerelem csak múló gyermekes ábránd, mit érettebb észszel könnyen el lehet feledni, — ha ez igaz, akkor Teruska boldog, nagyon boldog lesz.

Baja Mihály.

Csöndben.

Véghetetlen tenger árja
Az én forró kebelem.
Hánykolódó érzemények,
Tűnő álmok; új remények
Usznak át e vizeken.

Most e tenger tükre, mélye
Hivogató nyugalom.
Szinte mondja: jó fiacskám
Adsza fáradt lelked, aztán
Majd én halkán ringatom.

Reng a vizár, mint a bölcső,
Habja zöld és sugaras.
Föl-fölüz egy csonka szárnyat,
Csonka szárnyát vészmadárnak,
Úgy megihlet... multam az.

Reng a vizár, mint a bölcső,
Rajta szellő tévedez.
S szárnyai egy galambtollat
Parti tájról erre vonnak,
Szébb jövőmből: — hirnök ez.

Madai Gyula.

Csalódások.

Faragó Irmuska tizenhat éves szive nagyot dobbant, mikor édesapja azzal a hírrel lepte meg, hogy haza jön Feri, odahagyja pár hétre a nagyvárosi életet s nem fogja idejét a lélekölő betüvel lopatni. — Bizony rá is fér már egy kis pihenés, hiszen ép egy éve nem volt itthon, ki sem mozdul már abból a nagyvárosból, hanem folyton csak a tanulásnak él. Erre aztán Irmuska is csak annyit szólott:

— Bizony, bizony ráfér.

De hát Irmuska ezen kijelentésének és szíve dobbanásának van ám egy kis története. Ez a

történet nem is új, nem is valami szokatlan. Ennyi az egész.

Irmuska szerette Ferit és Feri is hasonló érzelmekkel távozott el ezelőtt egy évvel; de hát az a nagy város és annak érthetetlen varázsa, úgy látszik, Feriből már kiölték azokat, mert bizony jó fél éve annak, hogy azok a nagyon is megígért levelek elmaradtak. No de hát most haza jön, könyecsepp kíséretében majd szemrehányást tesz hütlenségeért..Feri majd szépen engesztelni fogja... ő megbocsát... szóval Irmuska egész színvadi jeletet tervezett.

— Bizony jó is, ha haza jön. Ezt az öreg Faragó mondta. Egy kicsit legalább megleckéztetem az urfit, mert sokat költ ám. Mióta az én gyámfiám, majdnem fél örökségét elverte már. Megállj csak gyerek, jöjj haza...

Az egész háznépen meglátszott, hogy szívesen készülődnek a Feri hazajövetelére. Irmuska sürgött-forgott egész nap. Ezt így szereti, azt úgy a Feri, ennek a cserépvirágnak itt a helye, az a kép nincs jó helyen...

Az öreg Faragó meg épen nem lelte helyét.

— Édesem! — szólt feleségéhez — ha már csakugyan jön az a Feri, hivnád át tán vacsorára Kisséket... no meg Vass Lacit is, hiszen tudod, mindig jó barátok voltak.

Mindenki örömmel várta Ferit. Csak Irmuskának voltak aggodalmai. Hiába, a női szív fogékony, s a női szív sejtései ritkán csalnak. Azok a levelek! Csak legalább irt volna már tovább is, de egy fél év óta egy sort sem kapott tőle. Miért küldött egyet is, ha nem folytatta tovább. Bizonyosan elfelejtett, bizonyosan másba szerelmes. Mert nagy város ám az, a hol Feri tanul, sok ott a szép lány, szép asszony...

Ettől az utolsó gondolattól maga is megrettent. Szép asszony?! Ez az a gondolat, mely a fiatal lányokat úgy kísérti. Azok a nagyvilági kacér asszonyok, azok foglalják le az udvarlókat, azok rontják el a fiatal embereket. Feri is bizonyosan ilyennek került hálójába. De hát ha nem? — veté ellen saját magának. Nem! Nem! Feri még most is szereti őt, ő még most is bizonyosan a régi, a régi jó játszótárs, a régi jó szerelmes, a régi jó Feri. Elvégre is saját magát korholta, a miért egy percre is rosszat tudott Ferire gondolni. De a levelek?! Hej azok az elmaradt levelek!

Az érzékeny, finom női szívet tán semmi sem teszi annyira csalódottá, mint a be nem váltott

ígéret. Mert ha nyíltan tudja, hogy nem szerettedik, akkor az érzelmesebbje belenyugszik, a kacérabbja módokat keres a meghódoltatásra. A nő szerelme nagy. A férfi? — legtöbbször nem is igaz. A kéj és hiúság egy összetétele, célja a nő feltétlen bírása, s jellemzője a féltékenység. A nő szerelmében a nőnek egész lelke benne van, a férfiban csak egy férfias vonás: — az indulat. A nő rabnője szerelmének és rabnője a férfinak is, ez csak hazudja magát a nő Istenének, holott komédia, a mit szerelemnek nevez.

És Irmuska még tovább is tudta védeni Ferit. Mivel? Utolsó szavával: Örökre foglak szeretni!... Örökre?! — milyen könnyű kimondani, s milyen könnyű egy érzékeny szíven sebet ütni vele. Pedig melyik női szív nem érzékeny? És mégis hányan csalódnak!... Irmuska úgy hitte, hogy ő nem csalódhatik. De hát azok a levelek, azok az elmaradt levelek!...

A női szív rémképeket alkot. Mert az álom és hit hamar eloszlik az egyszer már gyanut fogott szívből. Feri bizonyosan egy szép asszonynak esett hálójába... őt, a falusi kis lányt elfeledte. De miért is tartaná meg szívében, hiszen elvégre is ő csak félszeg falusi leány s az az asszony nagyvilági delnő, tele kacérsággal, lekötelező figyelmességgel. Hogy minden érzelmét tettetés, hazugság, mit gondol azzal egy elvakult férfi, mit törődik azzal az, aki már egyszer megszegte az »Örökre« ígéretét.

*

Abban a nagy városban pedig e tépelődések alatt egy szép asszony sétál, kísérve állandó lovagjától. Egész halkán beszélnek, csak néha vehető ki egy-egy elejtett szó.

— Feri! kérem ne menjen haza...

— Jó, hát maradok, ismét teljesítem egy akaratát, ismét, mint már annyiszor...

*

Mikor az öreg Faragó megmutatta lányának a Feri sürgönyét, az Irmuska tizenhat éves szíve nagyot dobbant. De nem volt apja szavára semmi válasza. Csak egy gondolat járt fejében:

— Azok a levelek! — Azok az elmaradt levelek!... Azoknak igazuk van...

Nagy Mihály.

A hetaira.

Leomló selymét dús aranyhajának
Az esti szél zilálja szeretszét,
Lágyan simítja cédrus-termetéhez
Arannyal áttört bíbor köntösét.
Pirosló rózsák fonnyadó füzére
Köríti síma, fehér homlokát,
A búcsúzó nap rózsaszínre festi
Karcú nyakának hősín bársonyát.
Oly lassan lépdél — terhe önmagának, —
Lehajta fáradt, bánatos feje,
Dacos vonalba összezárva ajka,
A porba' siklik a tekintete...

*

És jött a Mester... Szép szelid fején,
Aranyhomályként ül a gloria.
Elnézi a szép bánatos merengőt,
Meleg részvétellel csendül a szava:
— „Asszony! Beszélj — mi hajtja meg fejed,
A porba' mit keres tekinteted?
A bús panaszt lesír a néma ajkról,
A cifra köntös nem takar sebet?...
És mond ki vagy? — Van-e aki szeressen,
Kinek szívében vígaszra találsz —
Vagy nincs a ki a könnyedet letörli,
És támasz nélkül, elhagyottan álsz?...“

— „Hogy ki vagyok?...Egy élő nagy hazugság!
Az ajkam tűz, a szívem jég hideg,
Múló gyönyört, azt már sokaknak adtam,
Szerelmet egynek, másnak senkinek.
De az az egy nem tudta megbecsülni
Az én rajongó hí szerelmemet,
A szent ifjúság legelső virágát,
És összetörte gyermek-szívémet!...
Úgy elkábított lázas sutogása,
Forrongó vágytól lázas szava,
Éreztem, hogy most már a vér parancsol,
Tombol, ragad, de nem tudtam hova.
Úgy égetett, hogy szinte fájt a csókja,
Az ajkam úgy vonaglott, reszketett, —
És mámoros gyönyörrel úgy dadogtam
É mondhatatlan édes szót — szeretlek...
És aztán — elment... Itt hagyott magamra.
Eljött a szégyen, a nagy ébredés
Oh! azt az álmod oly drágán fizettem,
Nagy volt az ára: bú és szenvedés...
Aztán fellobbant bennem a szilaj tűz:
Érezni újra az átkos gyönyört, —
Egy végtelen hosszú csókban elégni,
És elfeledni azt, mi úgy gyötört!
Fehér testem szennyes prédára dobtam,
S habár szívemben megfagyott a kín —
Végig daloltam hangos orgiákat,
Első szerelmem szétdúlt romjain...“

A szó megáll sápadt, vonagló ajkán,
A keble gyorsan, lázasan piheg. —
Heszbontavánál mélyebb kék szeméből
Két forró könnycsepp fáradtan pereg...

„Lásd, én vagyok a nagy élő hazugság!...
— Halk suttogássá tompul a szava. —
Hazug a csók, a dal az ajkamon,
Testem haván a mirha illata...
Mester! Azt mondják, hogy csodát teszel;
Hogy megbocsátod a nagy bűnöket;

A porba hullót újra felsegíted;
A gyöngéket szilárdokká teszed.
Óh! tégy csodát ez egyszer én velem!
Add vissza múltam — vedd el a jelent!
Bűnös szívem, nézd, porba van taposva,
Add vissza hát, én gyermek szívemet!...

— „Asszony! A tested az bűnös nagyon —
A lelked, inkább gyötrődő beteg.
Oly szomorú, zavart a te beszéded,
A múltat vissza kérni nem lehet!
Aki jövőt kér esdeklő imával,
Annak vágyát betölti a nagy ég —
De megállítani az idők múlását
Tengernyi könny és sóhaj sem elég!
Tépd le e köntös cifra bársonyát,
Hintsd meg hamuval bűnbánó fejed,
Imádságos ajakkal kérd a békét,
Ki engem küldött, megádjja neked...“

Az asszony áll... Lehajtja szép fejét,
Arcán lassan peregnék könnyei;
Reménye vesztve, halkan mondja el:
„Hát mégse tudsz csodát galilei!...“

Horváth Tibor.

H í r e k.

Olvasóinknak és munkatársainknak
boldog karácsony és újévet kíván — a szer-
kesztőség.

A Magyar Irodalmi Önképző Társulat folyó hó 6-án tartotta legutolsó ülését. Kincses László és Peley József Vörösmarty »Maróth-Bán«-jából adtak elő egy részletet. A társulat jegyzőkönyvileg mondott köszönetet a kettős szavaltért. Majd Milotay István olvasott fel »A tárcáról«. Felolvasását, melyben a napilapok tárcarovatához s a tárcairodalomhoz szólt hozzá ügyesen, szellemesen, sok éllel, több gyűlésen fogja folytatni. A gyűlés utolsó számát Erdei Károlynak szabad előadása képezte. Külföldi útjában szerzett élményeiből mondott el egyet-mást, jóízű humorával állandó mosolyt csalva a hallgatók arcára. A dec. 13-iki gyűlést, mivel a tagok szégyenletes kevés számmal jelentek meg, nem lehetett megtartani.

Protestáns estély. A theologia akadémia Hittanszaki Önképző Társulata e hó 14-én tartotta meg a főiskola dísztermét zsufolásig megtöltő közönség jelenlétében harmadik protestáns estélyét. Műsora ez volt: 1. Fohász Berzsényi Dánieltől. Dallamát írta Sz. Nagy József. Előadta a főiskolai énekkar. 2. A magyar biblia dicső és szomorú napjairól. Balogh Ferenc hittanár előadása. 3. A magyar pap. Szabolcska Mihály költeménye. Szavaltta Karácson Otilia urnó, az ev. ref. felsőbb leánynevelő és tanítónőképző intézet igazgatónöje. 4. Vársz-e rám a forrás partján? (Meet Me at the Fountain.) Zenéje Yra D. Sankeytől; szövegét írta

P. P. Bliss. Fordította Csiky Lajos theol. tanár. Mácsay átiratában a főiskolai énekkartól. 5. A talizmán. Felolvasta Csernátóny Kálmán jh. 6. Költemények. Felolvasta K. Tóth Kálmán debreceni ev. ref. lelkész. 7. Liszt Ferencz: Fauszt átirat. Zongorán előadta P. Nagy Zoltán tan. képezdei zene-tanár. 8. Szabad előadás. Erdei Károly thól. 9. Szállj most le ránk... Palmertől Előadta a főiskolai énekkar. A kitett perselyekbe ez alkalommal 26 kor. 88 fill. gyűlt. Legközelebbi protestáns estélyét a jövő év febr. 1-én rendezzi a társulat.

A Joghallgatók Tudományos Önképző-köre e hó 10-én tartotta meg jog- és államtudományi versenyfelolvasását. Az első díjat Milotay István 3. é. jh. nyerte el, »Az 1868. XLIV. t.-cz.ről nemzetiségi politikai szempontból« tanulmányával. A második díjat Fáy Arthur 4 jh. »A nagybirtokról« című értekezése nyerte. Makay Márton 4 jh. »Az esküdtbírósról« c. dolgozatát pedig dicséretben részesítette a társulat. A kör most ismét pályázatot hirdetett. A kitűzött tétel címe: A család és joga, jogbölcsészeti szempontból, kiváló tekintettel a hazai magánjogra. A legjobb mű díja 30 korona. Beadási határidő 1903. március 15.

Nyertes gyorsírók. Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület november hó 29. és 30-án tartotta meg évi közgyűlését és írásversenyét az új országgházban. A debreceni gyorsíró-egylet Szánthó József és Végváry István egyleti tagokat küldötte fel a maga képviselőjében a közgyűlés és versenyre, mely versenyen Szánthó József vidéki díjat: egy aranyat, Végváry István pedig díszművet nyert.

Balkányi Kálmán felolvasása. Balkányi Kálmán III. éves joghallgató, a Magyar Irodalmi Társulat volt tagja, ki az idén tanulmányait Berlinben folytatja, e hó 17-én a Kisfaludy Társaságban, mint vendég felolvasást tartott Pécely Józsefről. Szívesen üdvözljük ez újabb sikere alkalmából, mely a mi irodalmi társulatunknak is sikere.

Rudnyánszky Gyula költeményei. Rudnyánszky Gyula, az országos nevű poéta, ki már eddigelé mintegy 10 kötetel gyarapította irodalmunkat, most újabb kötetet ad ki. Feleslegesnek tartjuk, hogy ajánló szavakat írjunk a munkához. Az a közönség, mely Rudnyánszkynek eddigi munkáit oly örömmel fogadta, mely az ő munkáit úgy elkapkodta, bizonyára nem vonja meg szeretetét ez újabb kötetől sem. A könyv a karácsonyi piacon fog megjelenni. Megrendelések vagy a költő, vagy pedig a »Szabadság« szerkesztőségéhez intézendők.

Magyar táncok tanítása. A debreceni akadémia ifjúsága, mint a múlt évben, úgy az idén is megindította a mozgalmat a régi magyar táncok tanulására. A tanítást Alföldy Károly, a kiváló tánc-tanár vállalta el. Tandíj 6 frt. Beíratkozási határidő január 8, a meddig a tandíjat is be kell fizetni. A tanítás február 1-én veszi kezdetét.